

CAPITOLUL I Prezentarea teritoriului și a populației acoperite - analiza diagnostic

Teritoriul GAL Valea Someșului cuprinde 20 de unități administrativ teritoriale (19 comune și 1 oraș sub 20.000 de locuitori) situate la confluența a trei județe: Cluj, Sălaj și Maramureș, cu o **suprafață totală de 1.373 kmp¹** și are următoarea componență:

Județul Cluj: comuna Chiuiști, comuna Cășeiu, comuna Câțcău, comuna Vad, comuna Jichișu de Jos, comuna Recea Cristur.

Județul Sălaj: comuna Gâlgău, comuna Poiana Blenchii, comuna Rus, comuna Șimișna, comuna Zalha, comuna Cristolț, comuna Gîrbou, comuna Băbeni, comuna Letca, comuna Lozna, comuna Ileanda.

Județul Maramureș: comuna Boiu Mare, comuna Valea Chioarului, oraș Șomcuta Mare.

Din punct de vedere geografic teritoriul se situează în partea de nord vest a Podișului Transilvaniei, în *Podișul Someșelor* (sau Podișul Someșan), între Câmpia Transilvaniei, Dealul Prisnel și Dealu Mare și Depresiunea Almaș, și în *Depresiunea Baia Mare*, marcată prin terase și lunca Bârsăului, respectiv Dealurile Chioarului . Podișul Someșan este secționat în două de râul Someș care se formează în apropierea minicipiului Dej județul Cluj prin confluența Someșului Mare și a Someșului Mic. Teritoriul este străbătut de râul Someș pe o distanță aproximativă de 240 km prin Câmpia Joasă a Someșului (depresiune intracolinară) drenând cursurile de apă inferioare, văile care străbat Podișul Someșan. Râul Someș își continua cursul către Depresiunea Baia Mare, unde are ca afluent principal râul Bârsău. Alcăturirea geomorfologică a Podișului Someșan din roci sedimentare în mare parte calcaroase și existența rețelei hidografice secundare afluate a râului Someș determină prezența unui relief carstic pe o suprafață extinsă cuprinsă de la vest la est (din comuna Băbeni către comuna Ileanda) dar și spre nord în comunele Valea Chioarului și Boiu Mare și spre sud-est către comuna Poiana Blenchii.

Din punct de vedere climatic teritoriul se situează într-o zonă de climat de dealuri joase cu o climă temperat continentală de tranziție cu influențe oceanice, cu o temperatură medie anuală cuprinsă între 6-10 grade, temperatura medie a verii 18-21 grade, temperatura medie a iernii -3-5 grade. Precipitațiile medii anuale se situează între 600-800 mm/an.

Vegetația întâlnită în teritoriu este vegetația tipică climatului de podiș, este eterogenă și etajată în zona deluroasă cu altitudini între 400 - 550 m, predominând stejarul și carpenul. Speciile predominante care intră în compoziția arboretelor sunt: gorunul, carpenul, cerul, rășinoasele și paltin, ulm, frasin, salcâm, plop tremurător, tei, cireș, păducel, alun, măceș etc. Pădurile sunt puține, intercalate de pajiști și pășuni cu ierburi mărunte, vegetație specifică de silvostepă. În terenurile albiei largite a râului Someș cu porțiuni inundabile cresc plante mezohidrofile și hidrofile. Fauna este predominantă cea de pădure, cu următoarele specii: caprioara, lupul, mistrețul, vulpea, iar dintre rozătoare: iepurele de câmp, șoarecele de câmp, șobolanul și dihorul. Păsările reprezentative sunt: pițigoii, ciocănitorea, mierla, graurul, cioara, cucul, sticletele. Păsări din categoria celor ocrotite sunt: uliul șoricar, cucuveaua și bufnița.

---

¹ Datele statistice cu privire la suprafața fiecărei comune au fost obținute de la Direcțiile de Statistică Județene Sălaj, Cluj și Maramureș

Populația totală a teritoriului este de **41.072 locuitori**², din care 19.807 sunt bărbați reprezentând 48,22% din total populație și 21.265 sunt femeile reprezentând 51,78% din populația totală. Din analiza datelor primite se observă faptul că numărul de femei este mai mare decât cel al bărbaților în fiecare localitate componentă a teritoriului. În ceea ce privește **structura de vârstă** a populației observăm că grupa de vârstă 0-19 ani reprezintă 20,75% din total populație, grupa 20-35 de ani 16,65% din total populație, grupa de vârstă 36-55 de ani reprezintă 23,73% din totalul populației teritoriului, grupa 56-60 de ani 6,31%, iar populația peste 61 de ani reprezintă 32,56%. Segmentul cel mai important pentru piața muncii este cel cuprins între 20 și 55 de ani, iar acesta reprezintă 61,13% din totalul populației. **Densitatea totală** a populației pe teritoriul GAL Valea Someșului este 29,92% locuitori / kmp. **Structura etnică a populației** nu este foarte diversificată fiind reprezentată în principal de trei etnii și anume: români, romi și maghiari. Numărul total al românilor este de 36.618 locuitori reprezentând 89,16% din populația teritoriului, dintre aceștia 17.571 fiind bărbați români, iar 19.047 fiind femeile române. Numărul total al etnicilor romi este de 2.765 locuitori adică 6,73% din totalul populației, din care 1.383 bărbați și 1.379 femei. Populația de etnie maghiară este reprezentată de 304 indivizi, adică 0,74% din total populație, 136 fiind bărbați maghiari și 165 femei de etnie maghiară. Populația care la recensământ nu a declarat nici o etnie este de 1.299 locuitori, adică 3,16% din total populație. Diferența procentuală de 6,94% reprezintă alte etnii.

În teritoriul GAL Valea Someșului există doar două localități care nu au cel puțin o minoritate etnică locală, acestea fiind comuna Cristolț județul Sălaj și comuna Boiu Mare județul Maramureș. Așadar, un număr de 18 localități prezintă **cel puțin o minoritate etnică locală**. Localitățile cu un **număr semnificativ de etnici maghiari** sunt oraș Șomcuta Mare județul Maramureș, comuna Câțcău județul Cluj, urmate de Cășeiu jud. Cluj, Gâlgău jud. Sălaj, Recea Cristur și Vad județ Cluj. Localitățile cu un **număr mare de romi raportat la populația majoritară de etnie română** sunt: Recea Cristur cu o reprezentare de 18,34% romi din total populație, Șomcuta Mare cu 13,97%, Ileanda 10,82%, Poiana Blenchiei cu 9,91% reprezentativitate, Cășeiu cu 9,49%, Gîrbou cu 9,10% și Valea Chioarului cu 8,60%. Celelalte localități componente ale teritoriului prezintă un număr mic de etnici romi, sub 5%.

Structura economică a teritoriului GAL Valea Someșului este una diversificată, cu o bună reprezentare a sectorului agricol. Agricultură³ este ramura economică care ocupă cea mai mare parte a populației din microregiune, fiind însă una de semi-subzistență. În marea majoritate a cazurilor, exploatarea terenurilor agricole se face pentru uz propriu. Din cauza vârstei înaintate a proprietarilor și costurilor de exploatare ridicate există suprafețe semnificative care rămân necultivate (3.576,89 ha). Dimensiunea modestă a exploatațiilor agricole și dotarea tehnică necorespunzătoare, caracteristicile solului (care necesită fertilizări și lucrări mecanizate intense) determină o productivitate agricolă scăzută. Numărul asociațiilor sau al societăților comerciale cu profil agricol este redus, valoarea adăugată a produselor agricole fiind și ea modestă.

---

² Datele statistice cu privire la populație și teritoriu sunt primite de la Direcțiile de Statistică Județene Sălaj, Cluj și Maramureș iar cele referitoare la populație sunt aferente Recensământului Populației și Locuințelor din anul 2011

³ Datele statistice cu privire la agricultură sunt primite de la Direcțiile de Statistică Județene Sălaj, Cluj și Maramureș și reprezintă informații din Recensământul General Agricol 2010.

Numărul total de exploatații agricole este de 18.135 din care 17.911 reprezentând 98,76% din total sunt în proprietate. Un număr foarte mic de exploatații sunt în arendă (249) și în concesiune (8). **Suprafața agricolă** utilizată (63.729,52 ha) ocupă 46,41% din suprafața totală a teritoriului (137.300 ha) și este structurată după cum urmează: suprafața arabilă reprezintă 28,19%; pășunile și fânețele 68,39%; culturile de pomi fructiferi 1,91%, iar 1,51 % reprezintă grădini familiale. **Suprafața agricolă utilizată pentru agricultura ecologică** este de 1,19 ha aflată în conversie. Pe teritoriu nu există **terenuri irigate** sau instalații de irigații funcționale. Suprafețele cele mai întinse sunt destinate culturilor de porumb (7.187,39 ha). În cantități mai mici se cultivă grâu (1.197,63 ha), ovăz (698.65 ha). Alte tipuri de culturi reprezentative pentru teritoriu sunt plantele de nutreț (2.505,21 ha), cartofii (680,62 ha), plantele industriale (45,95 ha) și legumele cultivate atât în câmp cât și în solarii (29,18 ha). Suprafața totală a culturilor permanente este de 1.183,39 ha din care 61,37 % cultivată cu meri, 33,54% cultivată cu pruni, restul de 5,09% fiind peri și alți pomi.

Creșterea animalelor ca și ramură a agriculturii este bine reprezentată la nivel de teritoriu efectivele de animale fiind următoarele: 12.439 capete bovine, 59.706 capete ovine, 3.643 capete caprine, 23.613 capete porcine, 208.112 capete păsări, 3.083 capete iepuri de casă și 5.514 familii de albine. **UVM (unități vită mare)** mediu la nivel de teritoriu este 140.389,39.

Forța de muncă agricolă este reprezentată de 33.670 persoane din care 16.426 femei reprezentând 48,78% și 17.238 bărbați reprezentând 51,22%. În proporție de peste 99% lucrează în exploatații agricole fără personalitate juridică, în special exploatații agricole individuale. Structura pe vârste a populației care a lucrat în agricultură este următoarea: 35,79% persoane peste 65 de ani, 21,02% persoane între 55 și 64 de ani, 14,55% persoane cu vârsta între 45 și 54 ani, 15,18% persoane cu vârsta între 35 și 44 de ani, restul fiind tineri între 15 și 34 de ani.

La nivelul teritoriului GAL Valea Someșului nu există exploatații care au utilizat echipamente pentru producerea de energie regenerabilă și nu se produce **energie din surse regenerabile care provin din agricultură și din sectorul forestier**.

Ca și reprezentare a agenților economici⁴ care operează în agricultură majoritatea sunt organizați ca PFA, II sau IF, și mai puțin SRL sau altă formă cu personalitate juridică. Ca și activități principale cele mai bine reprezentate sunt activitățile în ferme mixte, urmate de creșterea animalelor în special bovine pentru lapte și ovine/caprine, precum și creșterea altor animale.

A doua **ramură a economiei** bine reprezentată pe teritoriul GAL Valea Someșului este industria prelucrătoare în special industria alimentară (prelucrarea și conservarea legumelor, fabricarea produselor de morărit și a pâinii, fabricarea produselor lactate și a brânzeturilor) urmată de fabricarea produselor textile și a îmbrăcămintei, prelucrarea lemnului, fabricarea articolelor din beton, din plastic, din cauciuc, tăierea și fasonarea pietrei și fabricarea mobilei.

De asemenea, un sector bine reprezentat este cel al comerțului atât cu ridicata cât și cu amănuntul a produselor alimentare și nealimentare în magazine nespecializate, a

---

⁴ Datele cu privire la agenții economici au fost obținute de la Oficiile Registrului Comerțului din Sălaj, Cluj și Maramureș

produselor farmaceutice în magazine specializate, a materialelor de construcții, articolelor textile și de îmbrăcăminte, a mașinilor și echipamentelor. În plus, pe teritoriu există un număr mare de agenți economici care prestează lucrări de geniu civil, construcții și instalații, dar și de finisare. O parte a agenților economici realizează activități de transport terestru de marfă și călători. În ceea ce privește partea de servicii nu este atât de bine reprezentată ca și celelalte ramuri ale economiei însă în localitățile componente ale teritoriului aflate în apropierea orașelor și municipiilor învecinate (Dej și Jibou) precum și în orașul Șomcuta Mare serviciile oferite populației sunt cele veterinare, de curățenie, recreative, de înfrumusețare, consultanță și contabilitate, servicii imobiliare. Silvicultura și în special exploatarea forestieră sunt activități prezente în partea de nord a teritoriului acolo unde suprafețele de pădure sunt mai bine reprezentate.

În ceea ce privește forma juridică a agenților economici exceptând ramura agriculturii proporția între formele de organizare fără personalitate juridică (PFA,II,IF) și cele cu personalitate juridică (SRL,SRL-D,SNC,etc.) este echilibrată.

Forța de muncă⁵ pe teritoriul GAL Valea Someșului este reprezentată de 2.682 salariați din care 1.490 angajați pe teritoriu. Domeniile în care sunt angajați sunt pe primul loc în clasament comerț (406), industria alimentară (209), construcții (188), silvicultură și prelucrarea lemnului (142), fabricarea produselor de plastic și cauciuc (86), restaurante și alimentație publică (66), servicii de cazare (37), acestea fiind urmate de alte servicii cu un grad mai mic de ocupare a forței de muncă ca și număr de angajați. Conform celor mai recente date existente **numărul total de șomeri** înregistrați pe teritoriu este de 1.112 din care 710 bărbați și 402 femei.

Infrastructura turistică din teritoriu este reprezentată de un număr de 8 structuri de primire turistică din care 7 agropensiuni și 1 hotel. Numărul total de înoptări în pensiuni agroturistice este de 2.409, iar numărul total de turiști este de 2.029. Astfel, numărul mediu de zile de cazare este de 1,18. În hotel numărul de turiști este de 1.266 persoane, numărul de înoptări fiind de 20.213, iar numărul mediu de zile de cazare în hotel fiind de 15,90 zile, datorită faptului că este o structură de primire turistică balneoclimaterică cu bază de tratament. La nivelul teritoriului există centre de informare turistică în curs de realizare.

Nivelul scăzut al **infrastructurii de bază**⁶ la nivelul teritoriului GAL Valea Someșului are o influență majoră asupra calității vieții locuitorilor, dar și asupra nivelului de dezvoltare economică a teritoriului. Astfel, la nivelul teritoriului rețeaua de apă potabilă are o lungime totală de 425,5 km, însă sunt 3 localități unde nu există rețea de apă. Rețeaua de canalizare a localităților din teritoriu are o lungime totală de 25,8 km, însă în 13 comune nu există rețea de canalizare. De asemenea, există și rețea de gaz cu o lungime totală de 224,9 km, dar care nu acoperă toate localitățile ci doar 9 dintre ele. Lungimea totală a drumurilor comunale este de aproximativ 345 km din care 129 km sunt de drum asfaltat. În ceea ce privește infrastructura de sănătate, există un număr de 30 de cabinete și dispensare medicale umane,

---

⁵ Datele privind forța de muncă și infrastructura turistică au fost preluate din Fișele localităților an 2014 furnizate de Direcțiile Județene de Statistică Cluj, Sălaj și Maramureș

⁶ Datele privind infrastructura de bază, cea educațională, socială și de mediu au fost preluate din Fișele localităților an 2014 furnizate de Direcțiile Județene de Statistică Cluj, Sălaj și Maramureș precum și din chestionarele aplicate în etapa de animare a teritoriului și de cercetare

în proporție de 80% reabilitate în care își desfășoară activitatea un număr de 25 de medici. De asemenea, pe teritoriu există și 23 de cabinete stomatologice în care își desfășoară activitatea 16 medici stomatologi.

Pe teritoriul GAL Valea Someșului **infrastructura educațională** este reprezentată de 51 de școli și grădinițe funcționale cu o populație școlară totală de 4.911 copii din care un număr de 3742 elevi, și un număr de 1.169 preșcolari.

Infrastructura socială este insuficientă la nivel de teritoriu fiind reprezentată de un număr de 4 facilități de tip after-school, 2 cămine de bătrâni și un centru socio-medical. Singura reprezentare a susținerii sociale în teritoriu este reprezentată de acordarea de beneficii sociale categoriilor de persoane aflate în nevoie conform legislației în vigoare.

În ceea ce privește **problema protecției mediului** la nivel de teritoriu acțiunile sunt doar cele impuse de legislația națională și de normativele europene cu privire la colectarea deșeurilor care se face centralizat în toate localitățile, însă nu se face colectarea selectivă a deșeurilor. În plus, în sectorul public nu se utilizează energia produsă din surse regenerabile. De menționat este faptul că pe teritoriu își desfășoară activitatea trei agenți economici care au ca și obiect de activitate recuperarea materialelor reciclabile sortate. De asemenea, un deficit al teritoriului este reprezentat de colectarea și epurarea apelor uzate care nu se realizează încă în toate localitățile componente.

În cadrul teritoriului **zone Natura 2000** cuprind comuna Boiu Mare județ Maramureș (sit Natura 2000 Peștera Măgurici și sit Natura 2000 Cheile Lăpușului), comuna Valea Chioarului (sit Natura 2000 Peștera Măgurici și sit Natura 2000 Cursul Mijlociu al Someșului), oraș Șomcuta Mare județ Maramureș (sit Natura 2000 Cheile Lăpușului și sit Natura 2000 Bârsău - Șomcuta), comuna Ileana județ Sălaj (sit Natura 2000 Peștera Măgurici, sit Natura 2000 Cursul Mijlociu al Someșului și sit Natura 2000 Lozna), comuna Lozna județ Sălaj (sit Natura 2000 Cursul Mijlociu al Someșului și sit Natura 2000 Lozna), comuna Letca județ Sălaj (sit Natura 2000 Cursul Mijlociu al Someșului), comuna Băbeni județ Sălaj (sit Natura 2000 Cursul Mijlociu al Someșului și sit Natura 2000 Lozna), comuna Cristolț județ Sălaj (sit Natura 2000 Cursul Mijlociu al Someșului și sit Natura 2000 Lozna) și comuna Rus județ Sălaj (sit Natura 2000 Lozna). De asemenea, comunele din cadrul teritoriului care cuprind **zone cu valoare naturală ridicată (HNV)** sunt din județul Cluj comuna Cășeu, comuna Câțcău, comuna Chiuiești, comuna Recea Cristur, comuna Vad, din județul Sălaj comuna Gîlgău, comuna Poiana Blenchii, comuna Gîrbou, comuna Șimișna, comuna Zalha, iar din județ Maramureș comuna Boiu Mare și oraș Șomcuta Mare. De menționat este faptul ca singurele două localități componente ale teritoriului GAL Valea Someșului care cuprind și zone Natura 2000 și zone HNV sunt comuna Boiu Mare și orașul Șomcuta Mare.

Comunele componente ale GAL Valea Someșului în care **indicele de dezvoltare umană locală (IDUL)** are valori mai mici sau egale cu 55 sunt:

Din județul Cluj comunele Jichișu de Jos (53,26), Chiuiești (48,13), Câțcău (52,85), Recea Cristur (37,52) și Vad (49,59).

Din județul Sălaj comunele Băbeni (44,45), Cristolț (43,27), Gîrbou (37,69), Letca (44,94), Lozna (45,32), Poiana Blenchii (53,19), Rus (45,89) și Zalha (34,10).